

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Balogh Péter Ferenc Ügyvédi Iroda (**felperesi képviselő címe**; ügyintéző: dr. Balogh Péter Ferenc ügyvéd) által képviselt felperes neve (**felperes, II. rendű alperes címe**) felperesnek, a Gilly Ügyvédi Iroda (**I. rendű alperesi képviselő címe**; ügyintéző: dr. Gilly László ügyvéd) által képviselt **I. rendű alperes neve (I. rendű alperes címe)** I. rendű, valamint **II. rendű alperes neve (felperes, II. rendű alperes címe)** II. rendű alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti perében a Fővárosi Törvényszék 2015. január 15-én meghozott 30.G.44.269/2014/8. számú ítélete ellen a felperes részéről 9. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja;

kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 60.000 (Hatvanezer) forint + áfa másodfokú perköltséget, továbbá az államnak külön felhívásra 348.400 (Háromszáznegyvennyolcezer-négyszáz) forint le nem rótt jogorvoslati illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Felperes 2013. május 9-én előterjesztett, utóbb módosított, az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 209. § (1) bekezdésére, 209/A. § (2) bekezdésére, valamint a 2/2014 PJE határozat 1. pontjában foglaltakra alapított keresetében azt kérte, a bíróság állapítsa meg a közte és a II. rendű alperes mint adósok, valamint az I. rendű alperesi bank között 2008. július 31. napján 5.500.000 forint kölcsön folyósítása, továbbá 2008. október 6. napján 1.300.000 forint kölcsön folyósítása tárgyában megkötött svájci frank alapú kölcsönszerződések érvénytelenségét, az érvénytelenség jogkövetkezményeként a Ptk. 237. § (2) bekezdésének első fordulata alapján a szerződést a határozathozatalig terjedő időre nyilvánítsa hatályossá, állapítsa meg, hogy a teljes szerződés semmissége folytán felperes az I. rendű alperes részére a teljes tőkeösszeg visszafizetésével, továbbá a folyósítás napjától kezdődően a tőke teljes visszafizetéséig a Ptk. 301. § (1) bekezdése alapján naptári félvétenként az adott naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű kamat megfizetésével a 2008. július 31-én megkötött szerződéssel összefüggésben a folyósítás 2008. augusztus 6-i időpontját és a felperes által teljesített összesen 3.775.020 forint befizetést figyelembe véve 2014. november 23. napjával 3.405.442 forinttal, míg a 2008. október 6-án megkötött szerződéssel összefüggésben a folyósítás 2008. október 10-i időpontját és a felperes által teljesített összesen 769.279 forint befizetést figyelembe véve 2014.

november 23. napjával 949.166 forinttal tartozik az I. rendű alperesnek. A II. rendű alperest - felperes házastársát - mindezek türéseére kérte kötelezni.

A kereseti előadás szerint a kölcsönszerződések 4. pontjának második bekezdése tisztességtelen, ezért semmis kikötést tartalmaz. Az árfolyamkockázatról ugyanis I. rendű alperes a szerződéskötéskor nem adott a Ptk. 205. § (3) bekezdésének és a szerződéskötéskor hatályos 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 203. § (6) és (7) bekezdésében foglaltaknak megfelelő tájékoztatást felperes részére. A szerződés kifogásolt pontjában az árfolyamkockázatra vonatkozó megfelelő tájékoztatás hiányában került rögzítésre az a felperesi nyilatkozat, hogy megértette a banki felvilágosítást, amely szerint az adott kölcsön vonatkozásában jelentős árfolyamkockázata keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem devizaforrás és ezen információ tudatában is igénybe kívánja venni a szerződésben meghatározott kölcsön összegét, illetve igényli a deviza nyilvántartást. A 2/2014. PJE határozat 1. pontjában foglaltakra is figyelemmel az árfolyamkockázatról szóló I. rendű alperesi tájékoztatás akkor lett volna megfelelő, ha kiterjed az árfolyamváltozás lehetőségére és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészletekre. Vagyis a tájékoztatásból a felperes mint átlagosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó számára kitűnik, hogy az árfolyam változásának felső határ nélküli hatása lehet a visszafizetési kötelezettségre. E követelményeknek sem a szerződés 4. pontjában, sem a felperes által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozatban foglaltak nem felelnek meg, mert az azokban szereplő tájékoztatás alapján felperes számára nem volt világos és egyértelmű, hogy az „akár jelentős mértékű” árfolyam emelkedés és a törlesztőrészlet ezzel összefüggő emelkedése azt is jelenti, hogy annak nincsen felső határa.

Mindezek mellett különösen nem világos és nem érthető, emiatt tisztességtelen a szerződés 4. pontjában foglalt azon kitétel, amely szerint I. rendű alperes kijelentette, hogy a kölcsön fedezete nem devizaforrás és ennek megfelelően elismerte, hogy a kölcsönhöz devizát nem vett igénybe, ugyanakkor a felperessel ennek tudatában is elfogadtatta azt, hogy igényli az ún. deviza nyilvántartást, ami nem jelenthetett mást, mint egy olyan matematikai - elszámolási műveletet, amelynek során I. rendű alperes úgy számol, mintha svájci frank állna a kölcsön mögött, az árfolyam kockázatát pedig tisztességtelenül teljes mértékben a felperesre mint fogyasztóra hárítja.

Mindezekre tekintettel a perbeli kölcsönszerződések árfolyamkockázatra, annak viselésére vonatkozó rendelkezése tisztességtelen és semmis, a főszoolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés semmissége pedig az egész szerződés semmisségét eredményezi.

Felperes állította, az árfolyamkockázatra nézve rá háruló tájékoztatási kötelezettségének I. rendű alperes akkor tett volna megfelelően eleget, ha a rendelkezésére álló információk alapján a következőkről tájékoztatja felperest: a perbeli szerződések megkötését megelőző 20 évben a svájci frank átváltási árfolyama évi 8 %-ot emelkedett; az átváltási árfolyam 2007 júniusában mintegy 40 forinttal volt alatta a trendnek, ezért hamarosan komoly árfolyam emelkedés volt várható; a korábbi évek árfolyamváltozásaira és arra figyelemmel, hogy az első években a tőketartozás a törlesztőrészletek folyamatos fizetése esetén is csak évi 3-4 %-kal csökken, a tartozásállomány forintban a törlesztőrészlet folyamatos és egyenletes fizetése esetén is emelkedik; az árfolyamváltozás hatására a visszafizetendő összeg akár sokszorosa is lehet a forintszerződések esetén visszafizetendőnek. A fenti hatásokat I. rendű alperesnek próbaszámításokkal kellett volna bemutatni. Csakis a fentiek szerinti tájékoztatás lett volna megfelelő. Ezzel szemben I. rendű alperes semmilyen módon nem adott ténylegesen érthető, világos tájékoztatást arról, hogy mit jelent valójában a 100 %-ban a felperesre telepített árfolyamkockázat. Az a tájékoztatás, hogy felperesnek adósként „jelentős árfolyamkockázata keletkezhet”, semmiképpen nem foglalja magában azt, hogy olyan kockázatot köteles viselni, amelynek felső határa nincs és amelynek következtében bármilyen mértékben nőhet a havi törlesztőrészlet, illetve a visszafizetendő összeg.

Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés határozathozatalig történő hatályossá nyilvánítása körében előterjesztett kérelme alátámasztására felperes számításokat csatolt, utalva arra

is, hogy a számítási módszert a Fővárosi Törvényszék egyik jogerős ítéletének indoklásában foglaltakra alapította.

I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte.

Vitatta, hogy a perbeli kölcsönszerződések fogyasztói szerződésnek minősülnek, továbbá hivatkozott arra is, hogy a kifogásolt szerződéses kikötést a felek egyedileg megtárgyalták.

Állította, az árfolyamkockázat tekintetében rá háruló tájékoztatási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, a felperes által aláírt kockázatteltérő nyilatkozatból megállapítható, hogy az egyértelmű, világos és érthető tájékoztatást tartalmazott a deviza alapú kölcsönkonstrukcióból fakadó árfolyam- és kamatkockázatokról. Ezek deviza alap ténye a perbeli szerződések megkötésének időpontjában egyébként is köztudomású volt, így arról a felperesnek is tudomással kellett rendelkeznie, különös tekintettel arra, hogy az első perbeli kölcsönszerződéssel felperes egy korábbi devizahitelét váltotta ki, a másik szerződés megkötésére pedig már azt követően került sor, hogy a gazdasági válság következtében megindult az árfolyam növekedése. Ugyanakkor a deviza alapú kölcsönkonstrukció kifejezetten kedvezőbb kamatozása volt a forint alapúnál, a devizaárfolyam változásának lehetősége kétségtelenül jelentett kockázatot, azonban az árfolyam az ügyfelek előnyére is változhatott.

Alperes véleménye szerint önmagában a 2008-ban bekövetkezett világgazdasági válság jelenlegi hatásaiból egy 20 éves futamidőre kötött szerződés esetén nem lehet levonni azt a következtetést, hogy a kockázattelepítés és a kockázattelátvitel sérti a jóhiszeműség és tisztesség követelményét. Ugyanakkor mind közgazdaságilag, mind pedig jogilag szakszerűtlen, életszerűtlen, teljesíthetetlen a bankokkal szemben támasztott azon elvárás, hogy a szerződéskötéskor a teljes futamidőre határozzák az árfolyamváltozást, amelynek emelkedése vagy csökkenése az elmúlt évek tapasztalatai szerint nem látható előre, nem számítható ki, még csak nem is becsülhető. A szerződések rendelkezései, valamint a kockázatteltérő nyilatkozat tartalma alapján nem lehet kétséges, hogy felperes az árfolyamkockázatról egyértelmű, világos, érthető tájékoztatást kapott, amelynek alapján nem gondolhatta azt, hogy az árfolyamkockázatnak korlátai lennének.

A szerződés rendelkezéseit tévesen értelmezve állítja felperes azt is, hogy abban I. rendű alperes elismerte volna, hogy a kölcsön mögött nem volt devizaforrás. A kifogásolt szerződéses rendelkezés ezzel szemben arról szól, hogy felperesnek nem áll rendelkezésére devizaforrás.

A jogkövetkezmények levonása körében I. rendű alperes úgy nyilatkozott, a banki nyilvántartásokkal összevetve az állapítható meg, hogy a számítások során felperes a saját kárára tévedett.

A II. rendű alperes érdemi nyilatkozatot nem terjesztett elő.

Az elsőfokú bíróság 2015. január 15-én meghozott 30.G.44.269/2014/8. számú ítéletével a keresetet elutasította, felperest az I. rendű alperesnek bruttó 172.720 forint perköltség, az államnak külön felhívásra 264.000 forint eljárási illeték megfizetésére kötelezte.

Az ítélet indoklása szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a perbeli kölcsönszerződéseket felperes a Ptk. 685. § d) pontja szerinti fogyasztóként kötötte, így azok a Ptk. 685. § e) pontja értelmében fogyasztói szerződésnek minősülnek. Ebből következően - amint azt a 2/2011. PK vélemény 2. pontja is rögzíti - vélelem szól amellett, hogy a szerződésekben foglalt, egyoldalúan előre meghatározott, illetve általános szerződési feltételt a felek egyedileg nem tárgyalták meg. Az I. rendű alperes nem bizonyította, hogy a per tárgyát képező, az árfolyamkockázattal kapcsolatos szerződéses rendelkezést a felek egyedileg megtárgyalták volna, ezért az elsőfokú bíróság érdemben vizsgálta a szerződési feltétel tisztességtelenségét és a szerződések ebből eredő semmisségét.

A továbbiakban a Hpt. 203. § (4), (5) és (6) bekezdésének a perbeli kölcsönszerződések megkötése időpontjában hatályban volt rendelkezéseire, a Ptk. 209. § (1) és 209/A. § (2) bekezdésére, valamint

a 2/2014. PJE határozat 1. pontjában és az ahhoz fűzött indokolásban foglaltakra utalva az elsőfokú bíróság kifejtette, deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés esetén az árfolyamkockázat teljes terhét korlátozás nélkül a fogyasztó viseli. Az árfolyamkockázatra vonatkozó, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezése tisztességtelensége csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általános tájékozott és ésszerűen figyelmes, körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra - nem volt világos, nem volt érthető. Ebből következően nincs lehetőség az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezés tisztességtelenségének megállapítására abban az esetben, ha a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatás alapján a fogyasztó számára világos érthető, hogy az árfolyamkockázatnak nincs felső határa és az kizárólag a fogyasztót terheli. A 6/2013. PJE határozat 3. pontja és ennek indoklása értelmében a pénzügyi intézményt a jogszabály alapján terhelő tájékoztatási kötelezettség az árfolyamváltozás lehetőségére, valamint arra terjed ki, hogy milyen hatása van a törlesztőrészletekre. E kötelezettség ugyanakkor nem terjedhet ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűségére. Az I. rendű alperes jogszabályi rendelkezések szerinti tájékoztatási kötelezettsége tehát mindezekből következően nem terjed ki az árfolyamváltozás jövőbeni mértékére vagy annak irányára.

Az I. rendű alperes által csatolt, a felperes által is aláírt, a Hpt. 203. §-a szerinti kockázatfeltáró nyilatkozat tartalmazza azt, hogy az ügyfélnek tudomása van arról: amennyiben a forint árfolyama gyengül a svájci frankkal szemben, a törlesztőrészlet akár jelentős mértékben is növekedhet, és ezzel az árfolyamváltozásoknak ki nem tett forint alapú hitelekhez képest fokozottabb kockázatot vállal. A perbeli szerződések 4. pontjában továbbá az adós felperes kifejezetten nyilatkozik, hogy megértette a banki felvilágosítást, mely szerint jelen kölcsön vonatkozásában jelentős árfolyamkockázata keletkezhet.

A felperes személyes meghallgatása során tett nyilatkozataiból ugyanakkor az is egyértelműen megállapítható, hogy a szerződéseket azok aláírását megelőzően felperes nem olvasta el, ily módon a Ptk. 4. § (4) bekezdése szerinti olyan felróható magatartást tanúsított, amelyre előnyök szerzése végett nem hivatkozhat. Mindezen körülményeket mérlegelve az volt megállapítható, hogy az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás körében az I. rendű alperest semmilyen mulasztás nem terhelte, figyelemmel arra is, hogy felperesnek módja és lehetősége volt arra, hogy amennyiben a tájékoztatás egésze vagy valamely részére számára nem volt világos, érthető, további tájékoztatást kérjen, azonban ezzel a lehetőséggel felperes nem élt.

A szerződések 4. pontjának a devizaforrással kapcsolatos, felperes által ugyancsak kifogásolt kitétele nem eredményezi a jogok és kötelezettségek eltolódását, így tisztességtelenségének megállapítása a Ptk. 209. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés szerint fogalmilag kizárt, illetve a releváns jogegységi határozatok alapján sem vizsgálható.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen az ítélet megváltoztatását és a keresete szerinti ítélet meghozatalát, másodlagosan az érvénytelenség jogkövetkezményének levonása körében esetlegesen szükséges további bizonyítás felvétele érdekében az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

A fellebbezés szerint az elsőfokú bíróság a perbeli szerződések 4. pontjának második bekezdésében és a kockázatfeltáró nyilatkozatban foglaltak, továbbá a perben rendelkezésre álló egyéb bizonyítékok alapján téves, okszerűtlen következtetést levonva állapította meg azt, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás körében I. rendű alperest semmilyen mulasztás nem terheli.

Az elsőfokú bíróság egyáltalán nem vizsgálta a szerződések 4. pontjában, illetve a kockázatfeltáró nyilatkozatban az árfolyamkockázat, illetve az árfolyam emelkedés mértékével kapcsolatban

szereplő „jelentős” fogalom jelentését, illetve azt, hogy abból a felperes mint a 2/2014. PJE határozat szerinti átlagos fogyasztó miképpen következtethetett az árfolyamváltozás hatására.

Akkor is tévedett az elsőfokú bíróság, amikor figyelmen kívül hagyta azt, hogy a kockázatteltérő nyilatkozatban foglalt meghatározások annyira általánosak, hogy alkalmatlanok az árfolyamkockázat tekintetében I. rendű alperest a jogszabályi rendelkezések szerinti terhelő tájékoztatási kötelezettség megfelelő teljesítésére, azok alapján ugyanis felperesnek semmilyen információ nem állt rendelkezésére a szerződéskötéskor arra nézve, hogy az árfolyamkockázat vagyoni következményeit teljes mértékben ő viseli, és hogy a rá nézve kedvezőtlen árfolyamváltozásnak nincs felső határa.

Az I. rendű alperest a felperessel szemben terhelő tájékoztatási kötelezettség jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő teljesítése szempontjából teljesen közömbös, hogy felperes a szerződéseket aláírásuk előtt nem olvasta el. Ez a körülmény nem mentesítette az elsőfokú bíróságot annak vizsgálata alól, hogy megfelelő volt-e az árfolyamkockázat tekintetében a felperesnek adott I. rendű alperesi tájékoztatás.

Önmagában abból, hogy személyes meghallgatása során felperes úgy nyilatkozott, aláírásuk előtt a szerződéseket nem olvasta el, az elsőfokú bíróság a Ptk. 4. § (4) bekezdésére utalva megalapozottan nem vonhatott volna le olyan következtetést, hogy a tájékoztatási kötelezettség teljesítésével összefüggésben I. rendű alperest nem terheli mulasztás. Ilyen következtetés levonása egyebek mellett azért is elfogadhatatlan, mert személyes meghallgatásai során a felperes által előadottakból az elsőfokú bíróság kizárólag egy kiragadott körülményt értékelt, ugyanakkor figyelmen kívül hagyta azon felperesi előadásokat, amelyek szerint a szerződéseket idő hiányában azért nem olvasta végig, illetve nem tudta értelmezni, mert sietni kellett.

A 2/2014. PJE határozat 1. pontjában foglaltakra utalva felperes állította, annak mérlegelése során, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozóan I. rendű alperes megfelelő tájékoztatást adott-e részére, vagyis a tájékoztatás alapján felperes mint átlagos fogyasztó számára világos, érthető volt-e, hogy I. rendű alperes valójában milyen kockázatot terhel rá, nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy az I. rendű alperessel mint hitelezéssel hivatásszerűen foglalkozó pénzintézettel szemben a rendelkezésére álló információkra, ismeretekre és a hitelezési gyakorlatára is figyelemmel az általános polgári jogi felelősséget meghaladó fokozottabb felelősségi, elvárhatósági mérce érvényesül, ezzel szemben felperes mint átlagos fogyasztó tekintetében az elvárhatóság követelménye nem lehet több, mint az, hogy tisztában legyen azzal, más konstrukciójú szerződést köt, mint egy hagyományos forintkölcsön esetében. Az azonban tőle nem volt elvárható, hogy a kockázatteltérő nyilatkozatban foglalt formális tájékoztatás alapján előre számoljon a törlesztőrészletek árfolyamváltozás miatti olyan mértékű megnövekedésével, ami a kölcsön visszafizetését ténylegesen kilátástalanná teszi. Nyilvánvaló, hogy amennyiben az I. rendű alperestől kapott megfelelő tájékoztatás alapján az árfolyamkockázat tekintetében a megalapozott döntés meghozatalához szükséges valamennyi információ rendelkezésére állt volna, úgy nem írja alá a szerződéseket.

Felperes véleménye szerint egyebekben a perbeli szerződések megkötésekor az I. rendű alperes ügyletkötőjeként eljáró **B. J. L.** tanúvallomása alapján az is megállapítható, hogy I. rendű alperes azt a gyakorlatot követte, nem ad tájékoztatást az ügyfeleknek, csak kérdéseikre válaszol. A tanú által előadottakból megállapíthatóan továbbá I. rendű alperes több évre vonatkozóan is rendelkezett információkkal arról, hogy miként alakult a svájci frank árfolyama, ennek ellenére erről a kockázatteltérő nyilatkozat semmilyen tájékoztatást nem tartalmazott.

Egyebekben az ítélet indokolásából nem állapítható meg, hogy a kockázatteltérő nyilatkozatban foglaltak szerint is „csak figyelemfelkeltő” tájékoztatást az elsőfokú bíróság miért találta teljes körűnek, e körben ezért az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének sem tett eleget.

A kockázatteltérő nyilatkozat azon kitételéből ugyanakkor, hogy a tájékoztatás „csak figyelemfelkeltő”, a felperes mint átlagosan tájékozott fogyasztó csak „annyit tudhatott”, hogy az

árfolyam változhat, annak megállapítására azonban a tájékoztatás nem volt alkalmas, hogy az árfolyam változásának nincs felső határa, illetve, hogy a havonta fizetendő törlesztőrészeket mennyiben befolyásolja. Tekintettel arra, hogy a szerződésből, illetve a kockázatfeltáró nyilatkozatból nem tűnik ki, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa és az kizárólag az adóst terheli, a 2/2014. PJE határozatban foglaltakra tekintettel az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezések tisztességtelensége a Ptk. 209. § (5) bekezdése alapján megállapítható. Az elsőfokú bíróság ezzel ellentétes jogi álláspontja téves és megalapozatlan.

A felperes arra az esetre, ha a perbeli szerződések érvénytelensége a másodfokú eljárásban megállapítást nyerne, azösszezszerűség tekintetében azonban az elsőfokú eljárás folytatása válna szükségessé, a jogalap tekintetében közbenső ítélet meghozatalát kérte.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását kérte. Hangsúlyozta, a kockázatfeltáró nyilatkozatban foglaltak alapján felperes nem következtethetett alappal arra, hogy a törlesztőrészek emelkedésének lenne felső határa, illetve, hogy az árfolyamkockázatot nem egyedül neki kellene viselnie. Az árfolyamkockázatra vonatkozóan megfelelő tájékoztatást adott felperes részére, ennél konkrétabb figyelemfelhívás tőle nem volt elvárható.

A fellebbezés az alábbiak szerint megalapozatlan.

A Ptk. 209. § (5) bekezdése szerint a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre, ha azok egyébként világosak és érthetőek.

E rendelkezésre figyelemmel az elsőfokú bíróság helytállón rögzítette ítélete indokolásában a 2/2004. PJE határozat 1. pontjára és az ahhoz fűzött indokolásra is utalva azt, hogy nem állapítható meg az árfolyamkockázatra vonatkozó, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses kikötés tisztességtelensége abban az esetben, ha a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatás alapján a fogyasztó számára a szerződéskötéskor világos és érthető volt, hogy az árfolyamkockázatnak nincs felső határa és az kizárólag a fogyasztót terheli.

A 6/2013. PJE határozat 1. pontjában és annak indokolásában foglaltakra utalva az elsőfokú ítélet indokolása helytállón tartalmazza azt is, hogy az árfolyamkockázat tekintetében a pénzügyi intézményt jogszabály alapján terhelő tájékoztatási kötelezettségnek az árfolyamváltozás lehetőségére és arra kellett kiterjednie, hogy az milyen hatással van a törlesztőrészekre, ugyanakkor nem terjedt ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére.

A 6/2013. PJE határozat indokolása 3. pontjában foglaltakra is figyelemmel helytállón járt el az elsőfokú bíróság akkor is, amikor a Ptk. 4. § (4) bekezdésére utalva felperes terhére értékelte a személyes meghallgatásai során előadottak alapján kétséget kizáróan megállapítható azon körülményt, hogy a szerződéseket anélkül írta alá, hogy azokat, illetve a kockázatfeltáró nyilatkozatot a tőle elvárható körütekintéssel elolvasta volna, illetve a számára esetlegesen nem érthető és világos rendelkezésekről alperestől további tájékoztatást kért volna.

Felperes a 2/2014. PJE határozat 1. pontjára és az ahhoz fűzött indokolásra utalva lényegében arra hivatkozással állítja az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezések tisztességtelenségét, hogy az árfolyamkockázatra nézve nem kapott alperestől a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő olyan világos és egyértelmű tájékoztatást, amelynek tartalma alapján egyértelműen felismerhette volna, hogy a rá nézve kedvezőtlen árfolyamváltozásnak nincs felső határa.

Ezzel szemben I. rendű alperes azt állítja, a szerződések és a kockázatfeltáró nyilatkozat a

jogszabályi előírásoknak megfelelő, egyértelmű, világos és érthető tájékoztatást tartalmaztak az árfolyamkockázatról, e tájékoztatás alapján alperes alappal nem gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázatnak lenne felső határa, illetve, hogy az árfolyamkockázat nem kizárólag őt terheli.

A 2/2014. PJE határozat 1. pontjának harmadik bekezdése értelmében a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás, vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli. Az e ponthoz fűzött indokolás szerint abban az esetben, ha a szerződés szövegéből és a pénzügyi intézmény által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen felismerhető volt az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, a vizsgált kikötés tisztességtelenségét a Ptk. 209. § (5) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem lehet megállapítani. Amennyiben tehát a fogyasztó a jogszabály által előírt tájékoztatást megkapta, a kockázatfeltáró nyilatkozatot aláírta, akkor azt - ellenkező bizonyításáig - úgy kell értékelni, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terhelő volta számára világos és érthető volt, illetve annak kellett lennie. Amennyiben azonban az árfolyamkockázat korlátlan viselésének szerződési rendelkezése a fogyasztó számára a pénzügyi intézménynek felróható okból nem volt világosan felismerhető, illetve érthető, fennállnak a szerződés tisztességtelensége megállapításának feltételei.

A fellebbezés elbírálása során a Fővárosi Ítéltáblának a jogegységi határozat idézett rendelkezéseire is figyelemmel abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatban és a szerződések 4. pontjában foglalt tájékoztatás tartalma alapján a felperes mint az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára egyértelműen felismerhető volt-e, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, illetve annak folytán, hogy e tájékoztatás az alperesnek felróható okból nem volt megfelelő, felperes alappal gondolhatta-e úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy őt csak korlátozott mértékben terheli.

A perbeli kölcsönszerződés 4. pontja világos és érthető tájékoztatást, figyelemfelhívást tartalmaz arra nézve, hogy a perbeli kölcsönök vonatkozásában felperesnek jelentős árfolyamkockázata keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem devizaforrás; rögzíti továbbá azt is, felperes kifejezetten nyilatkozik, hogy a tájékoztatást megértette, a kölcsönösszeget annak ismeretében is igénybe kívánja venni, illetve igényli a devizanyilvántartást.

A felperes által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat definiálja, hogy a forint/svájci frank árfolyam kedvezőtlen változása azt jelenti, a folyósítás napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül. Emellett tartalmazza azt is, hogy a forint/svájci frank árfolyamnak a szerződés futamideje alatti változása a forintban megfizetendő törlesztő részletek jelentős mértékű emelkedését eredményezheti, az árfolyamváltozásnak ki nem tett forint alapú hitelekhez képest fokozott kockázat vállalását jelenti a fogyasztó részéről.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a kölcsönszerződések 4. pontjában és a kockázatfeltáró nyilatkozatban foglaltak alapján az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt felperes számára egyértelműen felismerhető az árfolyamkockázat valós tartalma, annak korlátlan és reális volta, illetve felismerhetőnek kellett lennie. Sem a szerződés, sem a kockázatfeltáró nyilatkozat nem tartalmazott ugyanakkor olyan információt amely ne lett volna világos és érthető és amelynek alapján a szerződéskötéskor felperes alappal gondolhatta úgy, hogy az általa viselendő

árfolyamkockázat nem valós vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli.

Eltérő következtetés levonására a kockázatfeltáró nyilatkozat utolsó bekezdése sem szolgálhat alapul, amely azt tartalmazza, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat csak figyelemfelkeltő és a konstrukció jellegéből adódóan nem tartalmazhatja az ügyletkötés során jelentkező valamennyi kockázatot és veszélyforrást. Önmagában ebből a kitételből a felperesi fellebbezésben előadottakkal szemben nem vonható le következtetés, hogy az alperestől kapott tájékoztatás alapján felperes csak annyit tudhatott, az árfolyam változhat, az azonban, hogy annak nincs felső határa, továbbá hogy az árfolyamkockázat kizárólag őt terheli, a kockázatfeltáró nyilatkozatból nem tűnik ki.

Mindezekre figyelemmel helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság azt, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség teljesítésével összefüggésben I. rendű alperest nem terhelte az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezések tisztességtelenségének megállapítására alapul szolgáló „mulasztás”.

Megjegyzi a Fővárosi Ítéltábla, akkor sem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a perbeli kölcsönszerződések tisztességtelenségét a 4. pont devizaforrással kapcsolatos rendelkezése tekintetében sem találta megállapíthatónak. E körben maradéktalanul egyetért az elsőfokú ítélet indokolásában foglaltakkal.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - indokolását a fentiek szerint részben kiegészítve - helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla az eredménytelenül fellebbező felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az I. rendű alperes 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alkalmazásával, a jogi képviselő által kifejtett tevékenységgel arányban állóan mérsékelt összegben megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére, míg a felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt jogorvoslati illeték viseléséről a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

A II. rendű alperes a másodfokú eljárásban érdemi nyilatkozatot nem terjesztett elő, költsége nem merült fel, így arról rendelkezni nem kellett.

Budapest, 2016. május 10.

Dr. Tibold Ágnes s.k.
a tanács elnöke

Dr. Felker László s.k.
s.k.
előadó bíró

Hidvéginé dr. Adorján Livia
bíró